

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

(ગુજરાત કોપીરાઈટ વિભાગ)

(old)

અનુક્રમાંક ૯૪૦ કિંમત

ગ્રંથનામ રામસયાજી દેવ્ય

વર્ગાંક

१
श्रीगणाध्या

नारि, कृष्णारो, कृष्णारो, कृष्णारो;
 विष्णु, पुष्प, विष्णु, विष्णु, विष्णु, विष्णु;
 त्वत्, त्वत्, त्वत्, त्वत्, त्वत्, त्वत्;
 अरु, अरु, अरु, अरु, अरु, अरु;
 सनो, कस्यप, सुत, सुत, सुत, सुत;
 अल, अल, अल, अल, अल, अल

[illegible]

આણ અક્ષર નિન્ન નામ, પગથિના છે પાંગમિયો,
 બે છે બાકુ દિગ્ગજ પાંડી ધ્યાંધણિયો,
 મીઠા દિગ્ગજ રારી, મોન બજાર મહાલે,
 અવનીથી અંતરિયા, ચરણ વિના તે ચાલે,
 સુખ દુઃખ સંસાર, જાણે હાથે હાથે,
 તા આપે બન ધીનને, કહુ નિવારણ ન છે, ૨
 પોત્ત — રાલો.

सूक्त वेदनां तावत्तथाप्यलक्ष्मीलाभायैषो
नीत्राणसेसाठा गुणीबननेर्गएणि,
रोयोदीर्घः सुखः सुखेष्टधियां;
रुद्रैश्चन्द्रविद्योद्भवाभिजां;

(3)

यैष, मोहिना, दिव्येत्, चर्ज
जट्ट, यशस्, लुब्धकार, खाँ
येष्ट, भूषणेभूष, लखेत्युप
लुब्धकार, यशस्, वीरि
अय्य, धरतरती, लुब्ध

सहस्रन्यासपरसात, आंजगनुपगतो दीदी,
त्राण हन्नरपरत्राण, नृत्तममृतपे मीदी;
शिगत्राण सुप्रदेण, पुंषजे प्राद्रमपोदे;
पुंषजेन जणयंत, नृत्तममृतपे मीदी;

ज्ञातं ज्ञातना रंज, लीलो पीठे
लोह लड्डु हस्ति वेद, रायं

इन्द्र इधिर मणिरत्न, मेर मोटम तुष्ट तरणां;
 लुपलंतु पदं पक्षि, सिंह नर हनती हरणां;
 यणी न इ मैतन नर नरिनी, लाय इ न ले प्री लियो;
 शाभग इहे ये तोय तुर नर, अइरंग सो नो द्वियो- ६

गीतर—पडछायो.

गुप्तोत्तर-

तइणी अक्षर अण्य, पातणी सोरा सरणी;
 रस प्रय इ इ इ, पंडिते प्रीते परणी;
 सपुत तरण्य संतान, देपने दुर्लभ नीडां;
 तरण्य लोकां तत्व, महोना अमृत मीडां;
 माननी मनमाने ते थडी, आण आण दे आघडी;
 शाभग इहे रहने समनने, इहे री डामनी रोखडी.

गीतर—सेखडी.

नय ग्रह मांही नाम, डामडा सधनुं इरतो;
 पूरण बरी परताप, तापनी हर डत हरतो;
 आश्वरी गिने लोअय, रोग दुःख घने हेहे;
 साखनाम सरधार, सारंग पर धाहन स्नेहे;
 तेने नामे ने नाम छे, ते आ ज्यथी दुख नरी;
 खे गी गी गी गी गी गी गी, तोय गती सो से थरी.

गीतर—सां हलो.

इहरे इहे नय, नय न नीबन पाण डोण;
 नय नय नय नय नय नय नय, नय नय नय नय;

બારબેરનામ, ભાગત્રીને લે તેનો;
 અંત્યમધ્યને આરા, આગળને રાવરનેનો;
 હરધડીતેને હરનાર છે, કુંખરાળેને ફરનું;
 વળીને મોટે કોરવ. ૯૫, તરત સામ છે તેનું. ૧૨

છીતર—ચીર.

કાયા કૃષ્ણસ્વરૂપ, સુધડપણ સારો સળિથી;
 ભોગી નરને નામ, રિત્રે તે બેઠે કબૂત્રી;
 પાંખડિયે પરને કાઢે, તરિશથી આવે;
 પાંખી ગુણ ગાણ કરે, પાંખડી છે જાવે;
 એ નરનેને કાઢે, નહિ જાણે કાંડે પાંખડી;
 તે સાચ કંથ લેખ્યા વિના, તો સુંછી સોળે સને. ૧૩

છીતર—ચંપાનાં ફુલ.

અણ અલિર તરતીજ, તેર ગુણ સોભા સારી;
 રાગ દ્વાર સનમાન, નાનરે નરને નારો;
 બપુર કહે નિબનામ, પુષ્પ બે શોભે સંગે;
 કામ વધારણ કાય, રંભિત તે સૌને રંગે;
 ફળ ફલ વિના છે ફટડું, કંથ લાવ કે ફામની;
 તો સૌમળ ફેર સૌજે સને, ને જ ફરતાં જામની. ૧૪

છીતર—તાંબુળ.

સરસ સરોવર એક, લચું છે નિર્મળ નીર;

૧. સીંચાળામાં તાલનો.

પિયે નહીં દોષે પંથિ, હૃદયનવ બેસે તીરે;
 તે સરસામિ પેનય, બુડે નનને તાંઝાઝા;
 હૃદયનવામે દેહ, રેહ તરતી બે તાન;
 કવિ શામળ કહે છે કારમું, હોં શી નનને હિત હૃદયે;
 સ્વામી લાવો સોહામણ, તો સોળે પૂર થશે. ૧૫

છેતર—દરપણ

ચંદ્ર બિંબ આકાર, નામ બે અક્ષર નારી;
 સ્ત્રી રંગાર સોલીત, બહુ ગુણની બલહારી;
 મુખ મંડન મહાદૂપ, અનૂપ મધીરો દેહે;
 તેથી શોભે નાર, કાન સુણી નરને હે;
 લક્ષ્મી બરચીતે લાવને, રૂપાદિ યુંદી સરી;
 શામળ કહે સામાને સને, તેથી હૃદયું હીરરી. ૧૬

છેતર—કાનનીઝાલ

ચાર પુરુષે પાપ કર્યો, એ પાપ કર્યો નારી;
 તેને બે નપુસક તન, વપૂએ નુબો વિચારી;
 બે આઠનો ઢાઢ, પુરુષ પરમાણો એક;
 નાર વિંટવો નરે, સુખેની ફાળો ને;
 જેણે પાપ કર્યો, સામાન્ય નર ચાવર નિત્ય પોતરી;
 જેણે પાપ કર્યો, તેણે પુરુષના પાપ કર્યો ને. ૧૭

છેતર—પાપ

નારીને શિરનાજા, દિશે તે ફાળો લંમર;

મોંઘી મોંઘે મુલ, ત્રહોપજ તેની તાળુ;
 મહિપ સત્તામાં માન, પવિત્ર પંડિતે પરજી;
 છાની રાખીને છજા ફરી, પ્રસિદ્ધ પોતે થાય છે;
 શામળ ફેરે સ્યામી લાયને, બેરાયાં ગિર રાય છે.
ગીતર—ફસ્તુરી છે. ૨૧

જીવ પિનાનો સાપ, બેમ પાસેથી સરખો;
 નરાય મૂજ નહીં બેર, પંડિતે તેને પરખ્યો;
 નરનારીની કુરુર ફેરે શીરોને કાઢું;
 યસ્ત્ર તણે કીરે કુરુરો જોડાઈ પાડું;
 બેદર તેનાં બે પાસ છે, બહાર ગયો ઘીઠો બહુ;
 શામળ ફેરે સમરા સેરે જ છે, સુણ્યા થી સમને સૂ.
ગીતર—નાડું. ૨૨

બેકમાર મુખ દોય, લૂપ સત્તામાં તાળુ;
 ગૌર વરણ મુખ બેક, બેક કુરુપાડાળુ;
 નહીં હાડાં પાડીને ઘેરી તરાતે જ તોલે;
 મારે મોહોડમ માર, બુમ પાડી તે જોલે;
 ગળી જીવે નાથે નહો, કાચું ફરું ફરું જોડું;
 ડાહ્યા ઘાતા મનમાં ધેરે, મહિપાતે કેરાં મન ફેરે.
ગીતર—પાંખાબ.

રાજાજીવે તથા મિત્ર, માફમ અધિકું બોલે;

(૯)

દમાળા વિરાળ, પડી પડી દે;
 કરતી ફણ ફણ કાર, તુપે સહુ મને જાણ;
 એ સમ રાહે પણ શિવ નહી, સમ તુને મન સેહે
 ને યાટે ઘાટે દરી દરી, મહિ પતિ કેરે મેહે લહે. ૨૪
 ચિત્તર—પાણીની ઘટમાળ.

શ્યોમ ખવાળા ચાર, પુત્ર પ્રાપ્તી પરખ્યા;
 નદો ઊંચકે ની નીચો જાણી દે સરખા;
 ચાર યમે જે નાર, પ્રીતની રીતે પરખ્યા;
 જે ચન પુસક તંત, આઠ એ વેગે વરખ્યા;
 નર એક થાય એ આઠથી, મહો અસ્થિ એ નામના. ૨૫
 ચિત્તર—પલંગ.

નામે મહી એ નાર, અધર અવનીથી સાંધી;
 ધનિતાને પણ યાંક, સોહને પાસે બાંધી;
 માન ધિનાણ અચાર, ચડી રૂઝા પડે ને;
 આધી પાછી નય, દરી કે એ પેસે;
 ચાંચો હોય ગેરે એ, દયા ન આપે ફેરમાં;
 રામજી કહે પંડિત પાદબો, નરનારીના ને માં;
 ચિત્તર—હીંગાળાળા. ૨૬

એક રાયને ઘેર, પણ .થીને ઘોડા;

બીંદે હતાં અન્નેરૂ, બીબ્ન તે સાધી સન્નેડા;
 ફાપિ ફદ્દી મણખાય, ડોદમણ ઉંટિ ભણીને;
 પાંચ શેર ફણ અમ્મ, ગણિત પીએ ફુ ગણીને;
 સોમણ ઘણા પિન્ન પિન્ન ચરે, શોભાયે તે સાધિયા
 ફાળે ઉંટિ અમ્મ એ ફેરલા, શોમણ ફેરલા ફાધિયા. ૨૭

બીન્નર=૧૬ ફાપી-૩૬ ઉંટિ-૪૮ ઘોડા.

ગુણમય ગોળાકાર, અધિક અમૃતનો ભરિયો;
 કિન્ન પી સહ સદા ચીરા, ફણુલ તે નરને ફરિયો;
 બ્ને ફોર્ષે પાસે બ્નય, નારણ બ્ને તેને દેછે;
 અહો નિશા આઠે બ્નમ, અધર રસ તેનો લેછે;
 તે નરને માંડે પાર પી, શુધિર સરવજન ખાયછે;
 શોમણ ફુ માંડે શુધિર સદા, શોરા માંડે વ્યાયછે.

બીન્નર=મધપુડો

મોતીને અનુમાન, છુછિ પર આવી પડિયો;
 ફોલ્લણે ફેનો માલ, ફંધિ મારાને બડિયો;
 સોપ્પો મારે ફાપિ, લલાલો બ્ન માં લગિયો;
 ચોરિ ગધો ફો ચોર, ફોઈ નરનારે ગણિયો;
 ફરિ ફોટિ તત્તથી નવ બ્ન્યો, લગ્ન બ્નને તાં લીભ્યો
 શોમણ ફુ શોપ્પો નવ મળે, તો ફોત્તિર લીભ્યો.

બીન્નર=પાણીનો કુરો.

શોદય રણ પરત ફર, આપચા લે પગ આઠે;

(११)

ज्वार हाथि भगलंजलं च मस्तकं धिक्छे;
 यन्मालुंषणायान, रावणरमार रहेछे;
 नाभिस्तनयसंग, यपूज्य हउछे;
 ते पुन्य विनानय पांमिये, पयिशा सहस्रे नापछे;
 इविशामणइहे शोधीनुओ, सोने दइय रामछे;
 जितर—पालाजी. ३०

अमरत सरजु मंड, सालगचुछे सो इए;
 नता छिठ नरीवत, तोलथी ननतो त्रए;
 पट पगने पट हाथि, नेत्र बे रैवत छे;
 अमर ए म्यालंत, ललित ललित ए म्यालंत;
 ते हानने नामे नामछे, सतवाही शोलीत स;
 इविशामणइहे शोधीनुओ, हुड इपिन नडहुट;
 जितर—अवण इए म्यालंत. ३१

दृष्टे नही नहि येत, नही पत्रे नहि डूले;
 नही जीब पायेत्र, इहे इए अती अमल्य;
 गुण ललित मंगल, मंगल मंगल मंगल मंगल;
 दैव अनुन नृप, दंड घणे अमृतथी मीहो;
 छे मोंधा गुण मोती छे मोंधा गुण मोंधा गुण;
 काव रामणइहे शोधीनुओ, सोने दइय रामछे;
 जितर—अव गमथिया मीहु. ३२

नारी निरखी नीय, नुओ ललित इ ननेना;

અંજો ઉત્તજણિંદાપેતુડાદેટાકાવાંતેનાં;
 નહીંહયિનહિપાગડુલકાણતેનીકાયા;
 મુખનાસાહેનેપાતારાપાતાકમાયા;
 તેનાહિપરુપહિયાતણી,નહીંહયોતેડીજા;
 શામળકહેસુમતિસલકાણા,તેશેધીનેશેસદા.
 બિત્તર—સર્પનીકાંચળી. ૩૩

એકુબાળબેમૂખ,એકુબીપરફેડું;
 બીપરપાતળુંછેક,હેડથીપહોળુંપીડું;
 તળેમુખતેમાંભુલ,તેહબોલાબ્યુબોલે;
 હલાવતાંહાલંત,વળીડોલાબ્યુડોલે;
 અંધરઆગળઅપિડુંરેહ,શુણવંતાનન્નેગમે;
 શામળકહિફેહતેકિયર,ભગતલોકતેનેનમે. ૩૪
 બિત્તર—ચેવનીધંરા.

રથદીઠોસમરથ,અંધરઅવનીયાંચાલે;
 બ્રહ્માનામેનામ,મંદિરતેનામાંમાલે;
 અપરમપારઅપાર,મનપેદાત્યાંથાય;
 પેઠેઅગ્રીઆંચ,મારપણઆઝોબાલ;
 આયેઅમર,સાહેબજી,મલઅત્યમાટેમળે;
 શામળકહેછેધોધીભુજો,કિયરડાતેતોકુલો.
 બિત્તર—કુલનાચાક. ૩૫

નીચધેરછેનારેદીબાધામાંરાખે;

(૧૩)

મુખમાં મોટી જીભ, રીઝવી બાજુ ચહે,
 નહીં હાડ લીધે ધાતી પીર પીડા હાંડે,
 રૂંદે છત્રે દીપ્તિ ફાળે, પુણા પેઠે જાણે;
 ધરધાણે પીતો, નાચે જયિત્ર નર પુરે રૂંદે;
 રામજી રૂંદે એહું એહું, મોટા બન મરત પેરે.
 જિતર—ચાંદુડે. ૩૫

ગાનુ જાણું એહું જાણે, રામજી રૂંદે રીંડ;
 સુંદર રપરવ પાજા પેઠે જમ મૃત પી મીડ;
 હાથા ઊપર ફાડ, રૂંદે જાણે જાણે;
 ધાતી પીર પેઠે રૂંદે જાણે, પુણા પેઠે જાણે;
 ખરિતે ઉપર તો બાલ છે, બાલ ઉપર ઘાળ નાંખે;
 યજિનું અમા પાં અમૃત જરૂર રામજી રૂંદે રૂંદે રીંડ.
 જિતર—કેરી. ૩૬

પ્રમદા એહું પ્રચંડ, અથર અવની પર રાજે;
 ઊપર ઊભા બેચાર, નેમ નયવે તેમના પે;
 નયમ હોય ને હીમલ, નેર જરૂરી જૂને;
 બાલ બોલ બળવંત, ઘરા બાધી ત્યાં ને;
 પાણી તો તેહ પી એ નહીં, અલેખે બાચ છે;
 પગિયે રાણ નથી પાપડાં પાણે, સૌ ચકા
 જાણે. જિતર—એવડ પાણડા ચકા તદાડણ.

અચું નારીમાં નાર, પુરુષ એહું પીવા સાંજે.

खटपट जयां लपाये, थियां जे नए मेडोहे;
 जयवाये तेरा जुं जारइ, जियन घाले;
 शरीर मांही शाल, यलाची यंयणयाले;
 ने लसि डेर ते लामनी, जेनुं जेहुं सौ जायछे;
 शामज डेह स्वर सोहामणी, तेजावे त्यां धायछे;
 छिन्नर—घंटी ४२

मस्त इ पांजी भुज, दीहो में तेनो डमर;
 शिंदाणो समरथ, हस्ती नहि डागो लमर;
 मोट्ट दीरो पुछ, लांजी जेइ पासे मोटी;
 जेइ समोवड मान, मूल नथी छ मोटी;
 खाहार जन जोपे नही, पैर नरी पाणी पीजे;
 भाग्य डेह छन घणां डेरे, शत्रु छर छर राखीये;
 छिन्नर—पाणी नो डोरी ४३

यतुर रेड्डु जगज्जगद्दी जल्ला जल्लाणी;
 दषला इइ बाहन, नही इइ जल्लाणी;
 राजपुरा इइ जल्ला जल्ला जल्ला जल्ला जल्लाणी;
 सेवड सोले साथि, नही राजन इइ राणी; ये;
 जे जइ लयंत जंतर धारो, शंयणी यवी यज्जाली;
 छे समरी इइ विरामजाली, नरीयंता नन नली;
 ये. ४४ छिन्नर—पाणी नी यंजाल.

रत्नपि डो अमुख, लक्ष्मी सङ्गो गियो;

નાતી માંનરશીશી, નહીં માંકડકુડીયો;
 અતિશય એરી અંગ, નહીં વીજીનફિસાપે;
 ઘણિ સમેવાઘંત, તરુણતોથાયતાપે,
 વનવસ્તીમાં પણવસે, લોલકાંઈ તેમાંનથી;
 ટુલ્લીશામળકેહને સમનશી, કુહાડાહોતેનેકથી. ૪૮

બીજર-શયંડો.

નારી એક અનુપ, સમસ શોભંતી સેહેલી;
 એ અક્ષરમાં નાપ, મુંદરુદયામાં મેલી;
 એ એક શીંગ, એક અંગે દિલોદને;
 સંગ પોસાય, ડાહિયાનીયાં પુરવેએ;
 ત્યજ પ્રાચીનકેર, શિંગથી જાણે એર
 મળકેહીતે તહાં, ન્યાંવરને કંન્યાવે. ૪૯

બીજર-જારી.

છેલકુદંતો છેહ, એકકેહ એતો ધોરી;
 શિંગનથી તે શીશી, કેહલ્યતેતો તોરી;
 પીઠેનથી પલાણ, ત્યારેતો મીડકમાણે;
 નથિ રહેતોતંત્રીર, નશરકોઈ શીશીલોતરે;
 પણશીશીલાને ખાવાયરે, પગધિણાતોપરવે;
 શામળકેહ અંકેસેહલે, રૂઝાવનરુદેધેરે. ૫૦

બીજર-શયંડો.

શુભ્ય સુપાત્ર પરિણામ, કુશલેશ્વરી.

કિંધો પિતાનો કાળ, એક પણ મોરો અંન્યા;
 રી વડાળિયા સાધિ, નતે રૂડો સમ્પણી;
 ગાંધ નચ્છડે કુલંક, વડા લાકો એયણાણી;
 કે કયણનાર પીતા કયણ, કયણ વડાળિયાનેયરી;
 યારી કયણ કુળ પેદા થઈ, શામળ કહે તે સુંદરી-૫૧

ગીતર—છારા.

નહી નપુંસક નાર, નફી નરને છે મામે;
 અમૃત તુલ્ય અહાર, કરતાં નઠરે ઠામે;
 નિર્મળ નીર ઝરંત, પૂર્ણ ગુણ અપરમ
 દુર્લભ અરોધેય, સકળ ગુણ શોભા
 છે તત્ત્વ તેહ ત્રણ લોકમાં, લાગ્ય શાગિન
 રીતણ કહેનેની નીપને, બેનર ગાઠે ભેગવે
 ગીતર—ફોલ, શોલડી પીલયાનો.

અળમાં રહી જીવંત, નહી મેડક નહી મચ્છી;
 ચારે દિશા ચાલંત, નહી પશુ કે નહી પક્ષી;
 પગ વિણ વહે પ્રચાહ, પવન પણ નહી પાણી;
 લક્ષ્મી લીલા લેહેર, નહી રાત્ર નહી રાણી;
 છે તત્ત્વ તોલ તારા પુણ્ય પુણ્ય પાપે કાલે કાલે;
 યજિ પારગીતારે પલકમાં, શામળ કહે સમનને સફુ-૫૨

ગીતર—છારા.

એક માત સંતાન, નપુંસકને એક નારી;

(૧૮)

તે બેનાં સંતાન, અલેખે અપરમ પારી;
 નપુરોડનાં સંતાન, અરયે અધિકે ન પચાયે;
 વેડ મૂલ વેચાય, તુપ નેવાને ત્થાયે;
 જાણકાને તેની બેહેનના, સર્વ અરયે તેથી સરે;
 શામળ કહે પણ સોધાંશરુ, કોડિ કોડી કરતાં શ્રે. ૫૪
બીતર—સોનું જને માટી.

શામાછે શામળી, સ્વરૂપે પણ રોહંતી;
 તમરાળી તરપુર, પરદમોરમ મોહંતી;
 રાજાળી વેરા, દળી વળવાળી વંડી;
 ગંજાળી રાખ, સાર રોભિત સિંહલંડી;
 નર રોભી, તે વિણ મુખ લખખણા; ૫૫
 ગાંધે રામ રા કહો, ભલી રીતે લેજી ભામ ના.
બીતર—મુંછ.

ગીરી—શિખર ગુણવંત, રૂપ રહિયાળો રંગે;
 યં ત્રિશુલ ધરિત્ર, અતીન્દ્રિય જોવિત અંગે;
 અનિલ ત્રિજડને ત્રિજે, સરસ સોભિત ગુલસોરે;
 મૃત્યુ ગીત નયરંગ, વિધીધ પ્રકારે પારે;
 તે ભોગને જાનથી નાણતો, લલના બેઠેલા બેઠણો;
 કવિ રામળ કહે સ્ત્રિ સંજવણ, વંશ વધે છે તે તણો. ૫૬
શિખર—શ્રેષ્ઠ.

પંખાળી એક પ્રમાણ, કેડથી નારી કહાયે;

ન્યાં મોરલિયે ન્યથ, આપતે ડાથી આયે,
 બીડે તે આકારી, નહીં સમજી નહીં ગરબણ,
 સુત્ર સહિત સોતે તંત્ર નહીં ઘાઈ કે દરબણ,
 ગંભીર યોગથી ગરબતી, ધનકુરે ખારણે,
 શામળ કહે રીતણા સમજને, કપણ નાર તે કારણે.^{૫૭}
 બીતર—પડાઈ.

પ્રતાપવંતો પુરુષ, નનો ઈશંગ ધરે છે,
 પ્રોત્ત પોષિયે પેટ, શિંગ એકે રીતે ચોરે છે,
 ચરતો રીતે આમ, કોરિ ધાનુત,
 ખાણ કહે તે હું ખાહુ, કામને કામ કરે,
 ફરી નરણે છે તે ફુદી, ધેર—સ્વરે ગુણગાર,
 શામળ કહે તેના ચંગથી, વધતે મુલવેચા.
 બીતર—રેશામનો રેટિયો.

અચરત એક અપાર, વપૂજે તાં વાંકડિયું,
 પાછલા પુંઠ વિશાળ, સોલ તુમુખ સાંકડિયું,
 રૂપ બહુ બહુ નામ, ઘણી બાબત મુખ બોલે,
 છત્રી શરણ તે છત્ર, દરી દિશા માતે ડોલે,
 બોલા બુજોલે નીચ ધરે, બીચ અમિતને બીકરે,
 શામળ કહે રેશામી સોતરતી, પારકા કામન ધરે.^{૫૮}
 બીતર—શરણાઈ, ત્રુઈ, બણગું.

બિરાની નહુડી, જાજાં છે પોગી, કંઈ જાગી.

कुपटी कुड कुलंड, पंडमां पेडी पाणी;
 पग लांजा जेजाहु, जंध जांधी छे जेडी;
 जनमी नर व्यहं दार, देड राजंती रेडी;
 ते लामनी लोयइ जोगवे, लुपतिनी पासे लने;
 दुशमन तेने देपी डरे, रामग डहे शोला सने. ६०

गीतर— कटारी

शीश विनाली नार, पुंज पोतुं सुज दाए;
 लो गिंजो जे लक्ष, नमी ते ननु नए;
 नरा जे पेठ, वणी जी वणि जेसे;
 गुथ छे ने पेठ, तेह रथीयां पेसे;
 गुणने वश डरे, जगता जे जाजे जहु;
 रा डरे लो सेहे लछे, रामग डहे शोला सहु. ६१

गीतर— धमपा.

नीतम निरामी नार, नुसम वाणी अगइती;
 नही हयि नहि पाग, लाउ जा जे लणइती;
 मंदिरमां माखंत, ओपती ओदी पेहरी;
 जासे पिछे निरमल्य, बाहुरतो ने बेरी;
 छेजारी लख निरमल नही, झागि डइप डायि डी;
 रामग डहे शोला सभन डी, डहु ड. ह्या तेने नडी. ६२

गीतर— तरवार.

आखो लेलांगर छेड, पावला जेपो लाखो,

ગરથકમાયા ડાલ્ય, લાખો રરળી બનને લાલ્યો;
 ચિહાપી સુખપાલ, લક્ષ્યાલાખે લેખે;
 ભેને ભેનું કામ, દુષ્ટિએ દુનિયાં દેખે;
 પછી તે બઘડી તેણે દિવસ, રહ્યો ન પૈસો રોકડો;
 ફુંડી પત્રી તો હોય રી, દિશે ન ગાંઠે દોકડો. ૬૩
 એકાદ — રમકડાં — પડ્યા પીલાયાં.

નહી પુરૂષ જે નાર, જિહાળી ખેતાં નામે;
 મંદ્રખિંબ બાકાર, નથી તે ડામે ડામે;
 રાબદ્દાર રહત, અધરખવનીથી બાં
 ક્યોતિષ વિદ્યા નાણ, સમય દેખી લે
 તે પ્રારબાય મહો કમપણે, બુમ પાડી બોલે
 નાના મોટાં નરનારી બો, શામળ કહે સુણો
 પાંતર — ઘડીયાળ.

એક નારી નીર્માણ, પ્રમાણિકુ નને પ્રમાણી;
 વીરા પુત્રખળવંત, વિવિધ શું કહું વખાણી;
 તેને સુત ચર્યાર, સુતા બે બે વળી નેની;
 પુત્રીનો પરીવાર, નગતમાં ગોલા બેનાં;
 મંચગસુત તો ચર્યાર છે, તેહ સવાયાં રી રહે;
 મંદ્રદીપકાળ કહે રીધી બુખે, મહિ — ૬૪
 પાંતર — વીરામણની ખાંડી. ૧

પુરૂષ એ વચર્ય, ખરી લેને ખર નારી;

तेनें जेजे तनुन, तनुं नने सुंदरी सारी;
 जेजें जेजे तेनें तनुं नने पछी तेना आआ;
 पंचरपंचर प्रमाण, तेहु यणी इहिये तान्न;
 नेनाम मान्त्रने नालिसे, इडरा स्त्री इहये डधी;
 पणु राम ठाणे परियारनों, नारा कोर्ण काणे नथी-५६
 गित्त—संवत्सर अविषायार्थ.

ચાર ચરણ બેરી રી, નથી કુરખેને એકે;
 નર-છકે મૂછ, પ-પનાવા સોનેકે;
 તને પાસ, નર પાસ, લેન્નય;
 મકને છુએ, એક મહા મંગલ ગાય;
 એને જોઈ જાણી, સકળ વેદના વામરી;
 હરિ વપૂજ થકી, એ પદારથ પામરી;
 શિતર-ચોડિયું.

પુરુષ જેકે પવિત્ર પરાક્રમી દીઠો પોદો;
 અંચળ આડે આલ, નાળ ન શાવંતો નેડો;
 રાત્ર મારો રોત્ર, મોત્ર ઝાઝેરી માલે;
 નર વિદ્યાની નેસ, યહી ચોખુટે ચાલે;
 નર જેહ નારી જે નિરખિયે, અંધ નીપાડી નેલિયે;
 છેનાં મજેકે નારનું, કેહ્યા મળડારણ કિયે. ૫૮
 બીતર—પાવડીનો નેડો.

'वैष्णवाचार्यसिद्धिराजीश्वरमुद्रारोप' इति

सोयइ नानी नार, जंयने जांधी लीधु;
 नवराव्यु धरिनेह, रोमां राजिरमाइधु;
 परमेश्वरयी प्रथिम, नुगतथं तेनेबमाइधु;
 तेनुं नुहु सौरोबमे, गुए तेना पए सगीगए,
 रामगजे सपराशो धरौ, घरमांवे डहापए घए.
 गीतर = पत्रागु.

नारी छे नवरंग, नही मा जावनी सखी;
 नही जीन वायेत्र, नही निगने नखी;
 नही अयनी रज्जु राग, नही डोछे ते
 छे घुज्जु नारनेए, पुछयए परइधु
 तेनगरि नारिये नथी नए, स्वरेप गीपट
 परजो तो पेहेरो पाचडी, नही तो पेहेरो डां
 गीतर = सर्पनी शंखणी.

अतिरीय मोटुं मुज, जेय पासथी सरधु;
 खेदुन सीगा खनुप, विजा पाएते पदधु;
 लख हन्नरो लोड, सौ रहे तेने सरए;
 निरभग साधेनेह, याल यादे धए गरए;
 रामगजे सागर जेयडी, अडलवंत डेह जावड्यु;
 रामगडिये डेहे छे गीज्यु, नडी डहो नेनायड्यु: ३१
 गीतर = नापडु.

नही नरेडुभा रज्जु रज्जु सरधु नापे;

हेरा हेरा प्रवेरा, घणगुण गामे गामे;
 लघोतिष विद्या न ए, वात जनापी कुत्रे;
 जट रास्त्र ल ए नार, तेने प ए तेथी सने;
 जजया गुं जेथी जयनी मां, ने ल वि ध्य न हेर डरे;
 जाय र हा ज्यो छो ज्ये ह नो, यर्ष ल यी व ज ती मरे ७२

गीतर—रीपाणुं.

खोज पुंष गुण वंत, रिठो मे गामे गामे;
 हरा ^{ली} र म ज तु नो, न न ही रा य ए ज्ये ठामे;
 ल स वार, धरे या ह न शो ला ते;
 दुये न्या य, पुछे ने मान व म्म ते;
 एनुं म हो रा जे न ही, लां य रे ठे ज्ये न्या लि ते;
 ह ते स त वा दियो, हे ज्ये ते वुं ड हि रि रे ७३

गीतर—हरा शोरो.

जट पुंष जे ड नार, नार त्र ए नर न्ना एउं;
 खोज न रे नर होय, परा ड्मी ने पर मा एउं;
 ज्ये पुंष ज्ये ड पुंष, ला ग हा हरि ने नामे;
 क्री वा य छे डं थि, ग या गु ए वं ता गामे;
 व ध ता तो वी रा व ही ग या, व र्ध या ल हां डे वा र मां;
 रा म ग ड्हे छे ते सुं ध री, ज्ज नि धी ठी छी थार मां ७४

गीतर—छ यो ज्जानी रती, त्र ए र ती नो वा ल,
 खोज या ल नो ग दिय ए लो, ज्ये ग दिय ए लो नो तो-
 ला, लो ज्जानी ज्जार मो ला ग मा सो ज्ये र ज्ये म हि रे.

ખટ પગતો છે ખરા, તમરતો નહિ તે તારી;
 એક વાંસો બેરી શી, ફુંગી તેની કપારી;
 વિધિ બને ગમનાક, નાથિ ઘાલી ઘણી મોટી;
 બુઝો કરમ બાનેગ, મોટી વાસાવય ચોટી;
 તાબુ કોતે છે પોતે જોતે, કોતે છે કોતે જોતે ખમો;
 'તામળ કયિકે સદાય સે, સાફુ કાર ઘેર શોખમાં' ૭૫
 જીત્તર—તાબુ.

અંતરિસિનાર જનુય, તેહ ડોલાવી;
 મહોકમ ખાએ માર, જહુ ખકવા ફરી
 મુખ ધિણ મોરી શી, નાજો છે કંઠે ઘાલે;
 ખાંચેલી જળવંતી, મોંચ મંદિરમાં માટે
 તે ફસ્ત ખશોરે બેઠે, તે શોભાવે સર્વ
 શામળ કેહો એ સમીપ કહો, કે મુજો મનગર્વન-
 જીત્તર—પીન્નરાની તાંત.

મસ્તક મોટું હોય, મુખ તેનું બવ ધીકું;
 અન્નીર નવ ખાય, વેદ અમૃતથી મીકું;
 પીટા મગને પેટ, પ્રીતથી પંચ પ્રમાણે;
 રાત્ર દ્વાર રહત, કહી મોટા ઘર માંણે;
 સારંગનામ શોભીત છે, વરસે સારંગ વાણિઓ,
 સમજે સમીપ શામળ તણી, તે નશવંત નાણિયે ૭૬
 જીત્તર—તંજુરો.

પુરુષ એક પવિત્ર, સુંદરી તેને સંગે;
 પોસાય પવિત્ર પાસ, રડાને રાયે રંગે;
 તે નરને તે નાર, પ્રેમ પૂરણ થી પરાયા;
 દુર્લભ નાણે રેવ, વેર સરને પાણ વરણ્યા;
 પાણ્ય ચરત એક અપાર છે, બીપર નારને નર તળે;
 વિપરીત વાત શામળ ફેર, ફારણ રડાં ફવિડળે. ૭૮
 બીતર—ઘોર સીચોને સુખેડ.

ગણિત સમરિયાર પ્રશ્ન.

છપો.

નાણે ન, એક મરદ એક મેરી;
 જાનુ દસ, તો તળે અગણિત કેરી;
 જાંધી ગાંઠ, તહીં તે જાગડ જોલે;
 મપાસે જે ભાગ, એક મુન પાસે તોલે;
 મજાગળ થી એક પડી, એકીને એકી થી એકી;
 જે સરખી થઈ તે સાથિમાં, ફહો કેરી ફેટની હતી.

બીતર—દોહરો.

છત જેતામાં છ હતી, એકે જાંધી ચાર;
 એટલે આણ ત્રણ થઈ પડી, પંડીત પ્રીછે બા;

પ્રશ્ન—છપો.

પંખી દોલું, એકી થી એકી થી એકી થી એકી;
 યમમાં રડ ગંભીર, તે તણુ દસ બનાવે;
 એક એક પત્રે પસી, બુદ્ધિ થઈ તો બેસાં;

પણ્યું પહીં એક, સૌ ચિંતામાં પેઢાં.
 ફરીએ હાં તે બે બે બાણાં, ત્યાં એક બે પાંડુ વણ્યું;
 ફરીએ પહીં તે કેટલાં ફરહો પાળ પાળાણી સીધું.
 —ગીતર—દોહરો—

પ્યારી ફરે મેં પારણ્યું, ફરી સંભળાયું ફરી;
 ચતુર પંખીએ ચાલે, વેડ પાછડાં ત્રણ.

—પ્રશ્ન—છપો.

ગોરી બેઠી ગોબ, લખે નહીં કેરે મીર;
 દુર્યો મોતી ફાર, પડ્યો બઈ તેને તી
 અર્ધ મોતી બગ માહી, પલકમાં બઈ
 ચોથ સવાયો તાગ, અર્ધ ચરે બઈ
 યાગિ છું તાગી વાલમાં ગબડી ગ
 ડહીએ મોતીએ કેટલાં ફરમની ફરમાં બ.

—ગીતર—દોહરો—

છનું મોતી છતરૂતાં, ચોથ સવાયાં ત્રીશ;
 છું તાગતો સોળછે, બેકર ગડતાળીસ.

—પ્રશ્ન—છપો.

સંખી દેણાં બેન, બીડી આકાશો તાબ્યાં;
 ચેંડુ ધનમાં તેહ તલલાં તે સૌને તાબ્યાં;
 બોલ્યું દેણું એક, એક તપમાં મીઠાવો;
 સરામાં છે એ પેલ તલલાં સૌને મન તાવો;

ગુંબોલિયુંતું, એક પક્ષી આપોતમો;

એતમથડી, ગાળપક્ષી પુછુંઅમો;

છિત્તર=હોહો.

સોરુદોરશાસ્ત્રસાક્ષીદેસાય;

ગીબારબહતા, પક્ષીસાતનેપાંચ;

અન્ન-છયો.

તાન્નાણબેન, કુકરુરમવાન્નળી;

રસવાએ, ખાતેલીધુંખાણું;

ાળોરીર, ત્રીન્નેબનેએતેમાંનમિયો;

પ્ષીવીસ, રાન્નથઈતેતોરમિયો;

વેચવા, તેતોડોતકસરખું;

ગકરુ, સમબુખરોપંડિતકરરીપારખું.

છિત્તર=છયો.

રાપૈસાવીસ, ટાકઅડતાગીસખાઈ;

માંઆડમેલાગ, રાંકખંટતેતોલાઈ;

ાળોરીરમાથીજાતરાખીનેખાધાં;

બાકીખેતાસ, રસવારીરમાંથીસાચ્યા;

સુરનીરવાસાંડાસતરવળીલીધાપૈસાથડી;

પોળોરીર, ખોલ્યોપછી, ખાપમુબનેઅટી.

અ ગુણીયરગુણકરવાપિશે.

પાગીઅપેનેપાય, તણુંતોબનતોદીને;

અપીઅપેગીરી, હડવરતકોડકીને;

૬ ખોલ્યું. ૧ નમ્યો. ૨ રમ્યો. ૩ વહેચ્યા. ૪ સમખું.

खापेलागारीधेम, शममोहो
 खापेलागारेआए, तेतएाहुः
 गुएकेडेतो गुएधीगएो, मन
 जयगुएकेडेगुएरे, तेनगमांगु
 घटायतकरवायिरीः

[illegible]

डाट सुमनु धन, डाट निर्धातानुं मुज;
डाट कृपाएनुं कान, डाट स्त्रीपाप्मीने;
डाट ने घरनु छिह, डाट ने पातन छान,
डाट मापिकलंक, डाट नरनीनाछानी.
पणी डाट इहापण हीननुं, डाट लीपनालो
शामण डोह, डाट देहु दुष्ण, डाट नेरथीनेगने.
स्वत्माविक येर दि.

येर सुमहातार, येर कायरने
 नेगी लो गीने येर, येर पुरो ब्रह्म
 येर सायने बुद्ध, येर गुणाका ब्रह्म
 येर ब्रह्मसुरने सुर, येर नेगी ब्रह्म
 येर पाण्डित्या येर मुराज पंडित

